

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ
ÖZEL EĞİTİMDE OKUL VE KURUM DENEYİMİ DERSİ
UYGULAMA YÖNERGESİ

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI NO	KARAR SAYISI
27.03.2025	2024-2025/12	6

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1: Bu Yönergenin amacı, T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü lisans programlarına kayıtlı öğrencilerin, Özel Eğitim Öğretmenliği mesleğine ilişkin derslerden edindikleri kuramsal bilgileri, çeşitli kurum ve kuruluşlarda gözlemleme ve uygulamaya dönüştürmelerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2: Bu uygulama yönergesi, T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Öğretmenliği Programında öğrenim gören öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel eğitim-öğretim kurumlarına yapacakları okul ve kurum deneyimi çalışmaları kapsamında sorumluluklarını, görev yapan öğretim elemanlarının ilgili kurumlardaki sorumluluklarını ve uygulamalarının değerlendirilmesindeki esasları kapsar.

Tanımlar

Madde 3: Bu uygulama yönergesinde geçen;

- Bölüm başkanı:** Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölüm başkanını,
- Bölüm uygulama koordinatörü:** Fakülte ve uygulama eğitim kurumunun iş birliğinde, bölümün okul ve kurum deneyimi ile ilgili yönetim işlerini planlayan ve yürüten öğretim elemanını,
- Ders:** Özel eğitime ihtiyacı olan için destek eğitim programlarında belirtilen eğitim ortamlarında gerçekleştirilen en az kırk dakikalık bireysel veya grup eğitim süresini,
- Öğretmen adayı:** Öğretmenlik programlarına devam edenlerin ve öğretmenlik alanlarına kaynaklık eden programlardan mezun olanların eğitim gördüğü öğretmenlik alanında, eğitim kurumu ortamında, gözlem ve uygulama yapan öğrenciyi,
- Uygulama öğretim elemanı:** Uygulama öğrencisinin Özel Eğitimde Okul ve Kurum Deneyimi dersini uygulama öğretmeni ile planlayan, uygulama öğrencisinin dersine fiilen katılan ve değerlendiren, Yönergenin ilgili maddelerine göre yürüten ve şu öncelik sırasına göre belirlenen, ilgili öğretmenlik programında lisans eğitimi, lisansüstü eğitim yapmış veya Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) doçentliği olan öğretim elemanlarını; eğitim bilimleri alanında doktora ve/veya Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) doçentliği olan öğretim elemanlarını,
- Uygulama öğretmeni:** Eğitim kurumunda yöneticiler dışında fiilen özel gereksinimi olan çocuklara eğitim öğretim hizmeti sunmak amacıyla derse giren, öğretmen adayına öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği öğretmenlik uygulamaları hakkında rehberlik edecek öğretmeni,
- Üniversite:** T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi'ni,

- (h) **Yetersizliği olan birey:** Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuusal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma, diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve evre koşullarından etkilenen bireyi ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Dersin Amaçları ve Hedeflenen Kazanımlar

Madde 4: Bu ders kapsamında, ğretmen adaylarının özel eğitim ğretmenliği yeterliklerini kazanabilmelerini, öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi ve becerilerini gerçek bir eğitim-ğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanabilmelerini ve okul ve kurum deneyimi dersinin gerektirdiği yeterlikleri kazanabilmelerini sağlamak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda dersin 1 saat teorik ve 4 saat uygulamalı olarak yürütülmesi planlanmıştır.

Madde 5: Özel Eğitimde Okul ve Kurum Deneyimi dersi tamamlandığında ğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olacaktır:

- (a) ğretmen adaylarının ileride görev yapabilecekleri okul ve sınıf ortamını daha iyi tanıyarak gerek duyacakları mesleki yeterlikleri kazandırmak.
- (b) ğretmen adaylarının özel eğitim ğretim yöntem ve tekniklerini geliştirmelerini sağlamak.
- (c) Adayların okul hayatı ile ilgili gözlemler yapmasına fırsat vermek ve bu gözlemler üzerinde düşünerek yenilikçi fikirler üretmelerini sağlamak.
- (d) ğretmen adaylarının gözlemsel ve ğretilmsel kayıt tekniklerini kullanarak öğretime yönelik karar verme becerilerini geliştirmek.
- (e) ğretmen adaylarının kurum deneyimi kapsamında devam ettiği okulda öğrenim gören öğrencinin performans düzeyini takip etmesini ve elde ettiği verilere göre ğretilmsel kararlar alabilmesini sağlamak.
- (f) ğretmen adaylarının dönemde iki defa olmak üzere önceden belirlenmiş olan sorumluluklarını raporlamasını sağlamak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Genel Hükümler

Madde 6: Özel Eğitimde Okul ve Kurum Deneyimi dersi çalışmaları bölüm programlarında belirtilen yarıyıllarda 3. maddenin 1 bendinde yer alan uygulamalı ders tanımına uygun şekilde yapılır.

Madde 7: Özel Eğitim Bölümü, ğrencilerinin okul ve kurum deneyimi çalışmalarına rehber olarak katılacak yeterli sayıda ğretim elemanı görevlendirir. Her bölümün uygulama çalışmalarının sevk ve idaresi ile sağlıklı biçimde yürütülmesinden, o dersin ilgili ğretim elemanları ve bölüm başkanı sorumludur.

Madde 8: Okul ve kurum deneyimi çalışmaları, ğretmen adayları, bölüm başkanları ile ğretim elemanları ve uygulamanın yapıldığı okulların yöneticisi ve eğitim personelinin katılımı ile yürütülür.

Madde 9: Özel Eğitimde Okul ve Kurum Deneyimi dersi haftada bir gün olmak koşuluyla bir dönem sürmekte ve ğretmen adayının yetersizliği olan bireylerin eğitim hizmeti aldığı çeşitli okullarda eğitim sürecine yönelik tecrübe ve beceri kazanmasını amaçlamaktadır. Öğretmen adaylarının bu derste yaptıkları görev ve etkinlikler, deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme ve çocukları tanıma fırsatı sağlamaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Öğretim Elemanlarının Görev ve Sorumlulukları

Madde 10: Özel Eğitimde Okul ve Kurum Deneyimi dersi kapsamında yürütülen işlerde görev alan paydaşlar; bölüm koordinatörü, okul ve kurum deneyimi öğretmen elemanı ve öğretmen adaydır. Aşağıda programın sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için bölüm koordinatörü ve dersi verecek öğretim elemanlarının görev ve sorumlulukları açıklanmaktadır.

- (a) Bölüm koordinatörü tarafından, dönem başlamadan önce Özel Eğitimde Okul ve Kurum Deneyimi dersini verecek olan öğretim elemanları ile birlikte ders kapsamında yapılacak etkinlikleri incelemek, gerekli durumlarda güncelleme ve planlama yapmak.
- (b) Dersin öğretim elemanı tarafından öğretmen adayının Özel Eğitimde Okul ve Kurum Deneyimi dersi kapsamında gözlem yapacağı okulun yönetici ve öğretmenleriyle tanışmak.
- (c) Okulun yönetici ve öğretmenlerini öğretmen adaylarının tüm görev ve sorumlulukları hakkında bilgilendirmek ve haftalık ders programını paylaşmak.
- (d) Özel Eğitimde Okul ve Kurum Deneyimi dersi kapsamında yapılacak etkinliklerinin planlı ve amacına uygun bir biçimde sürdürülebilmesi için öğretmen adaylarını haftalık olarak belirlenen görevlerinin işleyişini takip etmek.
- (e) Öğretmen adaylarına görev ve sorumluluklarını tanıtmak.
- (f) Öğretmen adaylarına haftalık olarak yaptıkları görevler hakkında dönüt vermek ve öğretmen adaylarının her hafta tamamlamış oldukları okul etkinliğine yönelik gözlem sonuçlarını tartışılmasına olanak sağlamak.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Öğretmen Adaylarının Görev ve Sorumlulukları

Madde 11: Özel Eğitimde Okul ve Kurum Deneyimi dersi kapsamında öğretmen adaylarının amaca yönelik etkili gözlem yapabilmeleri için haftalık görevleri tamamlamaları gerekmektedir. Öğretmen adayları aşağıda sıralanan görevleri tarihine uygun olarak ders dosyalarına ekleme ve dersi öğretim elemanına teslim etmekle sorumludur.

Öğretmen adayının dönem boyunca sırayla tamamlaması gereken görev ve sorumluluklar:

- (a) Okulun fiziksel özellikleri hakkında bilgi edinme (EK 1)
- (b) Gözlem yapılan sınıftaki öğrenciler hakkında bilgi edinme
- (c) Tüm sınıfa yönelik anekdot ve ABC kaydı tutma (EK 2 ve 3)
- (d) Belirli bir öğrenciye yönelik anekdot ve ABC kaydı tutma (EK 2 ve 3)
- (e) Kaydedilecek beceriler hakkında onay alma
- (f) Olay kaydı tutma (EK 4)
- (g) Süre kaydı tutma (EK 5)
- (h) Zaman aralığı kaydı tutma (EK 6)
- (i) Deneme kaydı tutma (EK 7)
- (j) Deneme kaydı ve beceri analizi kaydı tutma (EK 7-8)
- (k) Beceri analizi kaydı tutma (EK 8)
- (l) Kaydedilen beceriye/kavramlara yönelik davranışsal amaç yazma
- (m) Öğretimsel kayıtları tutma (Deneme kaydı, Beceri analizi kaydı) (EK 7-8)
- (n) Seçilen becerideki verilere yönelik çizgi grafiği çizme
- (o) Gözlem hakkındaki görüşleri raporlama (EK-9)

ALTINCI BÖLÜM

Değerlendirme

Özel Eğitimde Okul ve Kurum Deneyimi dersi kapsamında öğretmen adayları yukarıda açıklanan görevlerini takvime uygun olarak tamamlamalı ve çalışmalarının çıktılarını dosya halinde dersin öğretim elemanına elden teslim etmelidir. Öğretmen adayının teslim ettiği dosyalar düzenli olarak denetlenerek görevlerin yerine getirilip getirilmediği incelenir. Daha sonra öğretmen adayının mesleki gelişimine destek olmak ve dersin amaçlarını karşılamak amacıyla yaptığı çalışmalar hakkında öğretmen adayına bireysel dönütler verilir. Başarı notlarının hesaplanmasında haftalık raporların değerlendirilmesi esas alınır. Bunun yanı sıra öğretmen adayının devam çizelgesi (EK-11) ve uygulama okulundaki etkinlikleri göz önünde bulundurulur.

EKLER

- EK 1. Okulun fiziksel özellikleri**
- EK 2. Anekdöt kaydı**
- EK 3. ABC kaydı**
- EK 4. Olay kaydı**
- EK 5. Süre kaydı**
- EK 6. Zaman aralığı kaydı**
- EK 7. Deneme kaydı**
- EK 8. Beceri analizi kaydı**
- EK 9. Özel Eğitimde Okul Ve Kurum Deneyimi dersi değerlendirme genel raporu**
- EK 10. Özel Eğitimde Okul Ve Kurum Deneyimi ders programı-Haftalık İzlenesi**
- EK 11. Özel Eğitimde Okul Ve Kurum Deneyimi dersi devam çizelgesi**

EK 1. OKULUN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

Okul Gözlemi Bilgi Formu

Yönerge: Okul ve öğrenciler hakkında bilgi edinme kapsamında aşağıdaki bilgiler açıklanmalıdır.

- Okul bilgileri

Okulun/Kurumun Adı:

Okulun/Kurumun Bulunduğu İl-İlçe:

Okulun/Kurumun Medya Hesaplarının Linkleri:

- Okul demografik bilgileri

Okulda/Kurumda Görev Yapan Öğretmen ve Yönetici Sayısı:

Okulda/Kurumda Bulunan Öğrenci Sayısı:

- Okulun özellikleri

Okulun/Kurumun İç Yapı Özellikleri:

(Giriş bölümü, sınıfları, atölyeleri, koridorları, yemekhanesi, spor salonu gibi alanlarının özellikleri)

Okulun/Kurumun Dış Yapı Özellikleri:

(Bahçesi, parkı, oyun alanı gibi alanlarının özellikleri)

- Okulun etkinlikleri

Okulda/Kurumda Yapılan Projelerden Örnekler:

(Adları, hedef kitlesi ve amacı)

Okulda/Kurumda Yapılan Eğitimlerden Örnekler:

(Adları, hedef kitlesi ve amacı)

Okulda/Kurumda Düzenlenen Sosyal Etkinliklerden Örnekler:

(Adları, hedef kitlesi ve amacı)

- Okul hakkında düşünceler

İncelediğiniz okul hakkındaki düşünceleriniz, görüşleriniz nelerdir?

Siz bu okulda/kurumda görev yapmak ister misiniz? Neden?

Bu okulun koşullarını geliştirmek için sizce neler yapılabilir?

- Sınıftaki öğrencilerin listesi
- Öğrencilerin yaş ve tanı ile ilgili özellikleri

EK 2. ANEKDOT KAYDI

Anekdot Kaydı

Gözlenen:

Hazırlayan/Gözlemci:

Gözlem Başlama-Bitiş Saati:

Konu:

Tarih:

Ortam:

EK 3. ABC KAYDI

ABC Kaydı

Gözlenen: Gözlem Başlama-Bitiş Saati: Tarih: Kısaltmalar:		Hazırlayan/Gözlemci: Konu: Ortam:	
Zaman	Öncül	Davranış	Sonuç
Yorum:			

EK 5. SÜRE KAYDI

Süre Kaydı Formu

Gözlenen:			
Gözlem Süresi:			
Davranış:			
Davranışın Tanımı:			
Tarih	Başlama Saati	Bitiş Saati	Süre
Toplam Süre:			
Ortalama Süre:			

EK 6. ZAMAN ARALIĞI KAYDI

Zaman Aralığı Kaydı Formu

Gözlenen:

Gözlem Süresi:

Davranış:

Davranışın Tanımı:

İşaret Tanımı:

Aralıklar

Dakika	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Davranış Oranı:

EK 7. DENEME KAYDI

Deneme Kaydı Formu

Gözlenen: Gözlem Süresi: Davranış: Davranışın Tanımı: Hedef Uyaran: Yanıt Aralığı:						
Oturumlar						
Hedef Uyaran	1	2	3	4	5	6
1.						
2.						
3.						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10.						
11.						
12.						
13.						
14.						
15.						

Doğru davranış Sayısı:

EK 8. BECERİ ANALİZİ KAYDI

Beceri Analizi Kaydı Formu

Gözlenen:

Davranış:

Davranışın Tanımı:

Hedef Uyara:

Yanıt Aralığı:

Beceri Basamakları

Hedef Uyaran

1

2

3

4

5

6

1.

2.

3.

4

5

6

7

8

9

10.

Doğru Tepki Sayısı:

Doğru Tepki Yüzdesi:

EK 9. ÖZEL EĞİTİMDE OKUL VE KURUM DENEYİMİ DERSİ DEĞERLENDİRME GENEL RAPORU

Özel Eğitimde Okul ve Kurum Deneyimi Dersi Dönem Değerlendirme Soruları

Yönerge: Aşağıdaki soruları dönem içindeki gözlem ve tecrübelerinizden yola çıkarak kapsamlı bir şekilde yanıtlayınız.

1. Öğretimsel kayıt tutmaya yönelik tecrübelerinizi yazınız.
2. Gözlem yaptığınız okul, sınıf, öğretmen ve öğrenciler hakkında genel izlenimlerinizi yazınız.
3. Mezun olduğunuzda gözlem yaptığınız okulda görev almak ister miydiniz? Nedenleriyle birlikte açıklayınız.
4. Öğrencileri ve sınıf öğretmenini bir eğitim-öğretim dönemi boyunca gözlemlediniz. Bu sınıfın öğretmeni siz olsaydınız, öğretim sürecindeki etkililik ve verimliliği artırmak için ne gibi yöntem ve teknikler uygular, ne gibi önemler alırdınız?
5. Özel Eğitimde Okul ve Kurum Deneyimi dersinin mesleki gelişiminize katkılarını düşünerek olumlu ve olumsuz deneyimlerinizi yazınız.

EK 10. ÖZEL EĞİTİMDE OKUL VE KURUM DENEYİMİ DERS PROGRAMI-HAFTALIK İZLENESİ

Haftalık Ders İzlenesi

Hafta	Görev
1	Okulun fiziksel özellikleri hakkında bilgi edinme - Yönergedeki bilgilerin tamamı hakkında gözlem yapılır.
2	Gözlem yapılan sınıftaki öğrenciler hakkında bilgi edinme
3	Anekdot ve ABC kaydı tutma (Tüm sınıfa yönelik) - Bu hafta üç farklı derste tüm sınıfa yönelik ve en az 15'er dakikalık 3 anekdot kaydı tutulur. - Anekdot kayıtlarını ABC kayıtlarına çevrilir. - Sonraki hafta hangi öğrencilerin gözlemleneceği gerekçesi ile birlikte dersin öğretim elemanına bildirilir.
4	Anekdot ve ABC kaydı tutma (Belirli öğrenciye yönelik) - Üç farklı derste tüm sınıfa yönelik ve en az 15'er dakikalık 3 anekdot kaydı tutulur. - Anekdot kayıtlarını ABC kayıtlarına çevrilir. - Elde edilen verilerden yola çıkarak sonraki haftalarda kaydedilecek beceriler hakkında dersin öğretim elemanından onay alınır.
5	Gözlemsel kayıt yapma - Belirlenen davranışa yönelik önceden hazırlanan veri toplama formu ile yetersizliği olan öğrenci iki farklı zamanda gözlenir ve olay kaydı tutulur. - Olay kaydının nasıl tutulduğu açıklanır.
6	Gözlemsel kayıt yapma - Belirlenen davranışa yönelik önceden hazırlanan veri toplama formu ile yetersizliği olan öğrenci iki farklı zamanda gözlenir ve süre kaydı tutulur. - Süre kaydının nasıl tutulduğu açıklanır.
7	Gözlemsel kayıt yapma

	- Belirlenen davranışa yönelik önceden hazırlanan veri toplama formu ile yetersizliği olan öğrenci iki farklı zamanda gözlenir ve zaman aralığı kaydı tutulur. - Zaman aralığı kaydının nasıl tutulduğu açıklanır.
8	Öğretimsel kayıt yapma (Deneme kaydı, Beceri analizi kaydı) - Öğretimsel kayıtlar (deneme kaydı ve beceri analizi kaydı) her hafta tutulur. - Yetersizliği olan öğrenci ile öğretmen uygulamaları gözlemlenir. - Gözlemler önceden hazırlanan veri kayıt formlarına işaretlenir. - Kayıtların nasıl tutulduğu açıklanır.
9	Öğretimsel kayıt yapma (Deneme kaydı, Beceri analizi kaydı) - Yetersizliği olan öğrenci ile öğretmen uygulamaları gözlemlenir. - Gözlemler önceden hazırlanan veri kayıt formlarına işaretlenir.
10	Öğretimsel kayıt yapma (Deneme kaydı, Beceri analizi kaydı) - Yetersizliği olan öğrenci ile öğretmen uygulamaları gözlemlenir. - Gözlemler önceden hazırlanan veri kayıt formlarına işaretlenir. - Kaydedilen beceriye/kavramlara yönelik davranışsal amaç yazılır.
11	Öğretimsel kayıt yapma (Deneme kaydı, Beceri analizi kaydı) - Yetersizliği olan öğrenci ile öğretmen uygulamaları gözlemlenir. - Gözlemler önceden hazırlanan veri kayıt formlarına işaretlenir. - Seçilen becerilerin verilerine yönelik çizgi grafiği çizilir.
12	Gözlem hakkındaki görüşler raporlanır.

EK 11. DEVAM ÇİZELGESİ

**T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖZEL EĞİTİM BÖLÜMÜ
20.. – 20.. EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ
ÖZEL EĞİTİMDE OKUL VE KURUM DENEYİMİ DEVAM ÇİZELGESİ**

Kurum Adı:					
Öğretmen Adayının Adı-Soyadı:					
Uygulama Öğretmeninin Adı- Soyadı:					
Uygulama Öğretim Elemanının Adı-Soyadı:					
Tarih	Giriş Saati	İmza	Çıkış Saati	İmza	Uygulama Öğretmeni İmza
Hafta-1					
Hafta-2					
Hafta-3					
Hafta-4					
Hafta-5					
Hafta-6					
Hafta-7					
Hafta-8					
Hafta-9					
Hafta-10					
Hafta-11					

Hafta-12					
Dikkat: Her öğretmen adayı kendi devam çizelgesinden sorumludur. Devam çizelgelerini dönem sonu sınav haftası öncesinde sorumlu öğretim elemanına kapalı zarf içerisinde teslim edeceklerdir.					